

Jacob Fabricius Joachimus Schelius

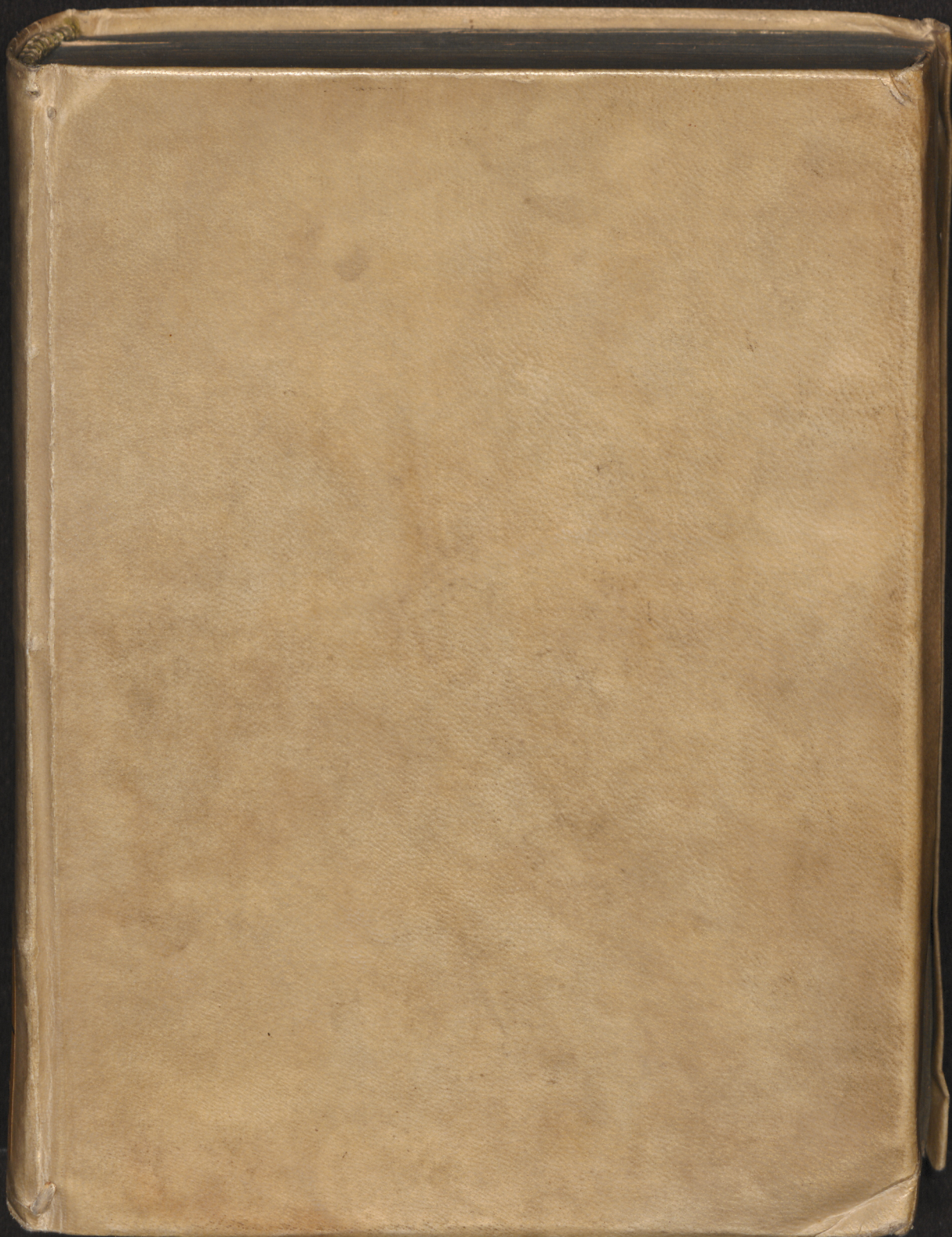
Theses Medicae Inaugurales, De Tussi

Rostochi[i]: Pedanus, 1626

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn742560414>

Druck Freier Zugang

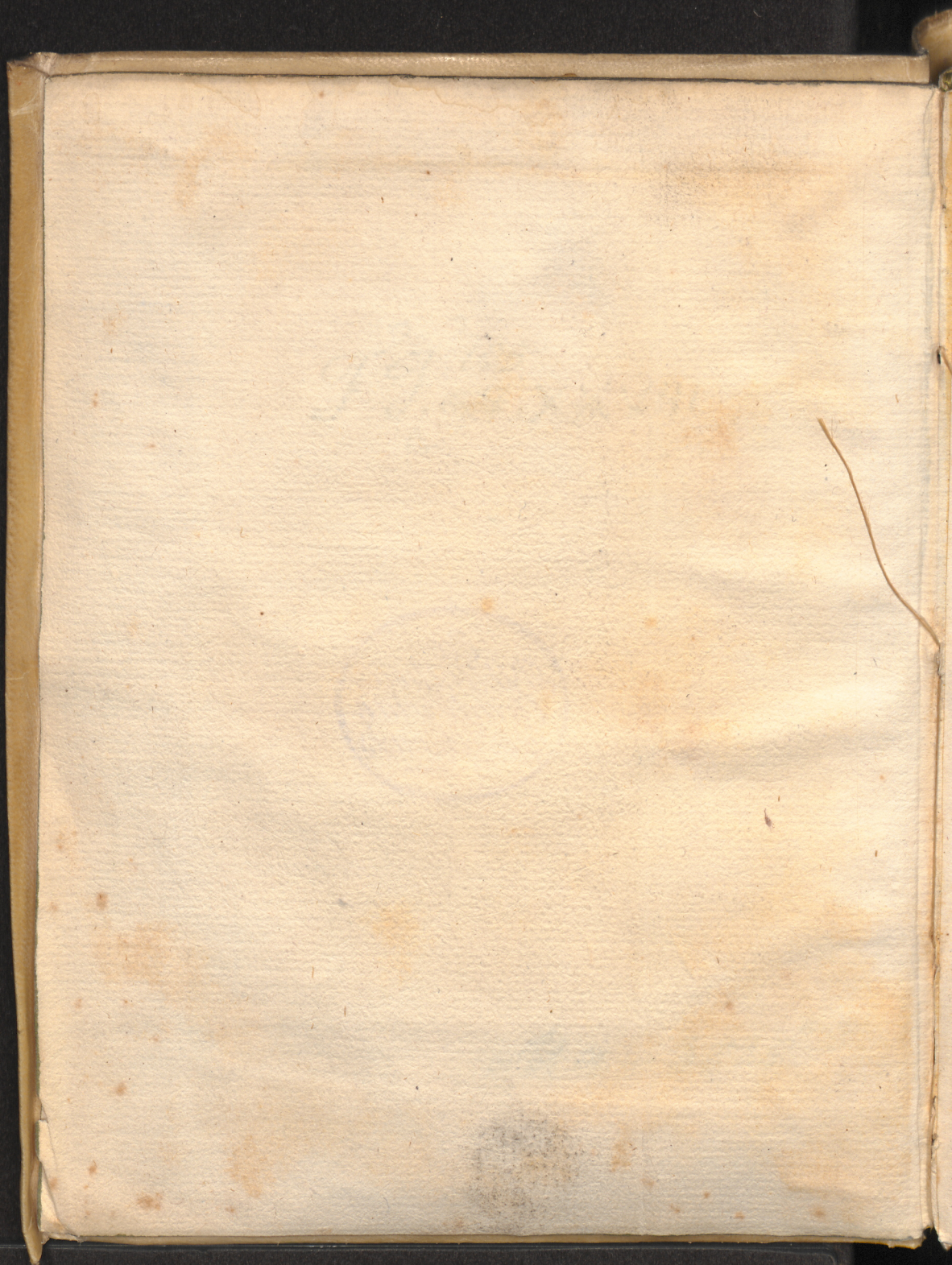

F. J. ¹⁰⁵
~~7~~. XXVIII

Ma-3835¹⁻²⁶

THESES MEDICÆ
INAUGURALES,

DE TUSSI.

QUAS

DEO Omnipotente Auspice,

*Ex decreto & Auctoritate Amplissimæ Faculta-
tis Asclepiadææ*

In Inclytâ & Florentissimâ ad Varnum Academiâ,

PRÆSIDE

DN. IACOBO FABRICIO,

Medic. Doct. Archiatro Megapolitano, Professore
publico, ac Collegij Medici DECANO, Promotore,
Fautore, & Præceptore suo summâ obser-
vantia colendo,

Pro summis in arte Medicâ honoribus pri-
vilegijsq; consequendis,

Disputatione publicâ excutiendas proponit

IOACHIMUS SCHELIUS

ROSTOCHIENSIS,

*Ad diem XIV. Februarij, horis ante & pomeridianis,
in Auditorio magno.*

ROSTOCHI

Excusæ à Joachimo Pedano Academ. Typographo,
ANNO M. DC. XXVI.

Theses Medicæ
DE TUSSI.
THESIS I.

Depravati motus, ut inquit Gal. 2. de
sympt. caus. in triplici sunt differentiâ.
Quidam naturæ sunt opera, se d. coacta
ab aliquâ causâ præternaturali: alij
morbidos comitantur affectus, nihil ad
ipsorum generationem naturâ conferente: alij deni-
que à naturâ & morbo simul coëuntibus ducunt o-
riginem.

II.

In numero motuum depravatorum, qui natu-
ræ opera sunt, coacta vehementer movere, à morbosâ
quapiam causâ, refertur & Tussis, quam Græci
βήχῃ appellant; Quæ cum symptoma sit, à morbo ali-
quo pendeat oportet, quæ morbû in viâ autumamus.

III.

Definitur Tussis, vehemens efflatio, quâ Na-
tura à pulmonû partibus, ijsq; proximis, quod obstat,
vel ledit, nititur expellere. Gal. 2. de sympt. caus. c. 3.

IV.

Dicimus vehementem efflationem ad differentiam istius accidentis, quod praecedit Tussim, & à Gracis *κέρχυν* appellatur, levis impetus tussendi. Gal. 2. de sympt. caus. c. 4.

V.

Ceterum duo statuuntur Tussium genera, Morbosum unum, alterum non morbosum.

VI.

Non morbosa Tussis est, quae fit solâ voluntate, citra expultricis molestiam.

VII.

Morbosa, quae procedit adversariâ expultrici, de quâ solummodo noster sermo erit.

VIII.

Hac est vel sicca, ubi nulla expuitur materia: vel humida, ab intemperie cum materiâ orta, in quâ excrementitij humores excernuntur. Utraq; vel continuo laborantem adfligit, vel ex certis statiq; intervallis; & vel vehementer cum gravissimâ thoracis concussione, vel leviter, estq; aut recens vel vetus, & vel à primordiis generationis dispositum corpus tenet, vel à causâ externâ originem trahit, infestatq; vel juvenem & robustum, vel debilem & senem. Est & quaedam per primigeniam adfectionem alicujus partis spiritalis respiratori
in scr.

inervientis, quædam per consensum alicujus membri alterius regionis.

IX.

Partem itaq; affectam statuimus cum Gal. omnes partes, & omnia instrumenta respirationis, ut sunt pulmones, aspera arteria, muscoli thoracis, septum transversum, quin & hepar, lien, Venter &c.

X.

Causæ excitantes Tussim sunt vel Interna, vel Externa.

XI.

Interna vel per se, vel per consensum.

XII.

Per se. I. Intemperies calida & humida, frequentius verò frigida, quæ thoraci est inimica, densus item corporis habitus, vaporum ad latera expansionem & exhalationem impediens, eorumq; universam molem ad cerebrum rectè transmittens.

XIII.

2. Morbi compositionis, inter quos primò est Asperitas in asperâ arteriâ, undè omnia quæ tracheâ exasperare possunt, tussim excitant, si ve humores mordaces à capite defluentes, si ve medicamenta sint, aut potus acres. Deinde obstructio, quæ fit vel ab humore crasso, lento & frigido, fluxione aut congestione pul-

ria pulmones gravante; vel tenui, ut in pleuritide, peripneumoniâ &c. vel durâ materiâ, qualis est calculus, vel corpora grandini similia.

XIV.

Per consensum. Si partes, quæ organa respirationis in consensum trahere possunt, ut sunt Epar, Lien, Ventrículus, Matrix, morbis adficiantur; ita enim tunica partiû prædictarum læsa tunicas organorum respirationis vellicant, vel vapores à partibus illis ascendentes, vel & tumores aut obstructions istarum, diaphragmate compresso pulmones molestant.

XV.

Erit itaq; conjuncta & immediata tussis causa, quidquid spiritales partes adficere, & actu tussim efficere natum est.

XVI.

Ad externas referantur. Aer frigidus, ex fumo aut pulvere impurus, Ventiboreales, Nix & glacies, aqua frigida a viduis pota, frigida medicamentâ pectori applicata, cibi & potus suâ substantiâ aut qualitate arteriæ asperæ molesti, quidquid deniq; mordax est, acre, acidum, astringens, pingue item, præsertim rancidum, & similia.

XVII.

Tussis porro satis manifesta est, placet tamen
do-

doctrina causâ, quæ illam produnt, ostendere signa:
quorum quedam Diagnostica, quedam Prognosti-
ca dicuntur.

XVIII.

Diagnostica alia ostendunt partem affectam, alia causam effectus.

XIX.

Partem affectam. Si pulmo totus afficitur, tussis est admodum acerba, & omnis decubitus molestus. Si leditur secundum partem, tunc percipitur malum in dextrâ vel sinistrâ parte, & agri conqueruntur magis de unâ parte, quam de alterâ. Quod si ex consensu, signa ex loci affecti dolore, & signis affectionum, quas hujusmodi accidens consequitur, facile dignoscuntur, & ut plurimum ad morbi, à quo pendet, incrementum aut decrementum augeatur vel minuitur.

XX.

Affectus causam quod spectat; Intemperies calida si in causâ fuerit, sensus caloris in thorace seu pectore, & sæpe febris ardens aderit: totius temperamentum biliosum, molesta sitis, non qualibet, sed quæ frigidi aëris inspiratione sedatur, non exspiratione, rubedo faciei, pulsus magnus: Cognoscitur etiam ex iuvantibus & ledentibus, quia calida nocent, frigida juvant. Si frigida, ex oppositis facile intelligi potest.

potest. Si sicca, inde cognoscitur, quod augetur motu, clamore, vigilijs, & alijs siccantibus, & ex humidorum usu mitigatio percipitur evidens. Si humida, è causis oppositis. Si asperitas, tussis erit sine spūto. Si obstructio, difficultas erit spirandi. Si calculus, aut grandini similia corpora, tussis diu fuit inanis, aut paucissima, crassa vel glutinosa educens, citra expulsiōem, donec obdurata corpuscula magnis irritamentis se prodant. Si deniq; vermes, tussiculosa febris, cum somni inquietudine, alijsq; lumbricos ostendentibus signis aderunt.

XXI.

Causarum ~~negat~~ ^{negat} ~~expulsiōem~~ ^{expulsiōem} signa ex agri vel assistentium relatione cognoscuntur.

XXII.

Prognostica. Tusses diuturna, assidue & sicca, corpus plenum infestantes, in articulos decumbunt, aut in manus, aut in femora, crura, lumbos, aut testiculos, ibiq; sæpe abscessus generant. Hipp. passim. Tusses caput parum iuvant, imo violenta ipsum replent. Tussis crebra & violenta, diutius perseverans, sæpe vase rupto hæmoptysin producit. Tussis in febris, febriles paroxysmos imminere demonstrat, & aliquando malum significat, docente Hipp. in Coac.

Tussis

Tussis hydropicis superveniens letalis. Levicula tusses in febris ardentibus vehementissimam sitim mitigant. Tussis vehemens & diutissime pregnantem infestans, ut plurimum abortum ciet. Periculosa est tussis, si humor à capite destillans fuerit tenuis & acris. Contra periculosa non est, si fiat ex intemperie, ex asperitate, è qualitate ambientis. Gal. comm. 18. sect. 3. lib. 6. Epid. 2. de caus. sympt. c. 4. 10. Method. c. 9. Quibus sanguinolenta sputa & tussis supprimuntur, his corpus erubescit, quasi extantibus papulis. Hipp. lib. 2. Coac. sect. 2.

XXIII.

Curatio pro diversitate causarum instituenda venit.

XXIV.

Quam autem tussis symptoma sit, primò omnium morbus est curandus, quo curato, cessat & ipsa tussis.

XXV.

Si ex catarrho, quod frequentissime contingere solet, oboriatur tussis, referenda huc sunt illa remedium genera, quibus in catarrhi curatione Præfici utuntur.

B

Si

XXVI.

Si ab intemperie aliquâ sine materiâ, ejus facilis est curatio, frigida calida, calida frigida, humida sicca, sicca humida alimenta & medicamenta adhibenda: sed quum talis immaterialis intemperies cogitatione potius, quam reverâ detur, ab istorum ampliori descriptione abstinemus. Tussis, quæ est cum materiâ, curatio tribus perficitur, Diætâ, Chirurgiâ & Pharmaciâ.

XXVII.

Videtur ratio pro causarum ratione institui-
tur. Nam si orta fuerit tussis à calidâ intempe-
rie, aut humoribus calidis, salsis, acris & tenuio-
ribus, ad organa respirationis defluentibus, vi-
detur erit refrigerans, & tennes humores increas-
sans, acrimoniamq; illorum retundens, quales
sunt cremor ptisanæ, lactuca cum cibo comesta,
lac amygdalinum & alia, item juscula, pisces squa-
mati ac similia. Ficus etiam & dulcia mala
assata, non tantum cibi loco, sed & medicamentis
vice usurpari possunt.

XXVIII.

Si frigidus, crassus & viscidus fuerit affligens
humor, qui causa tussis existat, per ea, quæ exte-
nuant

nuant & incidunt, medebimur, ut inquit Aëtius,
initā simul ratione humoris actu fluentis, jam
fluxi, & propediem fluxuri.

XXIX.

Victus itaq; erit calefaciens & abstergens;
tussimq; mitigans, veluti sunt, Cremor avenæ, &
alia juscula, in quibus cocta sunt Majorana,
Cinnamomum, Crocus, Semen anisi. Caveat ab
acidis & nimium salsis. Vitandi sunt & venti
Austrini & Aquilonarij, qui tusses excitant, ut
inquit Hipp. 5. Aph. 3. Fugiat etiam aërem frigi-
dum & humectantem, sitq; decubitus locus mode-
ratè calidus ac lucidus.

XXX.

Chirurgia secundum curationis instrumen-
tum est, quæ fit venæ sectione, cucurbitularum ap-
positione, ipsaq; frictione, quarum hæc & illa
Scapulis conveniet potissimum: ista expediatur
Cephalica vel Mediana potissimum incisione, si
fluxio adsit molesta, & corpus plethoricum, quo
modo pectori pulmonib; libertas se movendi
restituatur, humoris frænabitur acredo, & ejus-
dem ad pulmones directæ fluxio tutissimè ad latera

B 2

de-

derivabitur: Caterum frigida redundante materia
à vena sectione abstinebimus.

XXXI.

Pharmacia consistit in tribus, nimirum ut tenuem & acrem, vel crassum & tenacem, humores, prout diversimodè peccaverint, præparemus, præparatos evacuemus, tussisq; violentiam simul mitigemus.

XXXII.

Quæ humores præparant, debito loco & tempore usurpanda, erunt Syr. de hyssopo, de prasio, de glycyrrhizâ, syr. capillorum Veneris, de farfara, de calaminibâ, de stachade, Oxymel simplex & compositum, squilliticum, Syr. acetosus, Mel rosatum, Decoctum ficuum, passularum, glycyrrhizæ, capillorum Veneris, hyssopi, prassij, Aqua scabiosæ, marrubij, & similia.

XXXIII.

Et quidem utimur extenuantibus, incidentibus & abstergentibus medicamentis, si à crasso, frigido, viscidoq; humore tussis excitetur. Si ab acris tenuiq; humore, incrassantibus & inspissantibus.

Mate-

XXXIV.

*Materia sic preparata, eiusq; acrimonia re-
tus a, molliter & paulatim ad ventrem, quantum
fieri potest, illa transmittenda & educenda est,
in quam rem potius benigna, & prima secundaq;
classis remedia, quam fortiora adsumimus; cuius
modi esse potest Manna, Cassia, Syr. Ros. solut.
Rhabarbari & Agarici dilutum, inprimis si salsa
fuerit admixta pituita.*

XXXV.

*Quibus expeditis, si opus fuerit, expectoratio-
nem promovebimus, tussisq; violentiam retunde-
mus, existete acri & tenui humore, Diacodio, Rotu-
lis Diatragacanthi frigidi, Loch ex papavere simpl.
vel compos. Laudano opiato, cum conservâ rosa-
rum veteri, vel violarum, congruâ quantitate dato.*

XXXVI.

*Vbi crassi dantur humores, laudantur Loch sa-
num & expertum, è pulmone vulpis, de pino, Dia-
penidium, Diatragacanthum calidum, Diabyssop-
pum Nicolai, Trochisci Bechici nigri &c.*

*Quibus tamen præviâ ratione, prout materia poten-
torem incisionem vel attenuationem requirit, u-
tendum, & si materia in grandinosa corpuscula*

B3

com-

compacta fuerit, tepidius potius, ac temperatis remedijs cum quadam humectatione ac lenitione hac comminuenda & solvenda venient, quam fortioribus exagitanda. Vermes item peculiarem ex praticis petendam desiderant curam.

XXXVII.

Chymici Elixir proprietatis Paracelsi à 6. gr. ad 12. in aq. convenienti, ut & Lac sulphuris exhibent.

XXXVIII.

Deniq; & parti mittenti prospiciendum, & quidem si à capite fluxerit, & cerebrum calidum intemperie laboraverit, corroborandum illud est odoribus refrigerantibus: sin refrigeratum, calefaciendum: Utrinq; contenta in eo excrementa absorbentibus & expectantibus tollenda.

XXXIX.

Quod fit, convenientibus suffumigijs ex rosis, Thure, Laudano, Styrace, succino, Assa dulci, Bacis juniperi, Nigella Romana, Mace, Caryophyllis, radice Cyperi, cortice citri & similibus, ex quibus & sacculi seu cucupha capitales parari poterunt.

XL.

Errhina quoq; suam hic merentur laudem, quod materiam in cerebro superfluum evacuent. Omit-

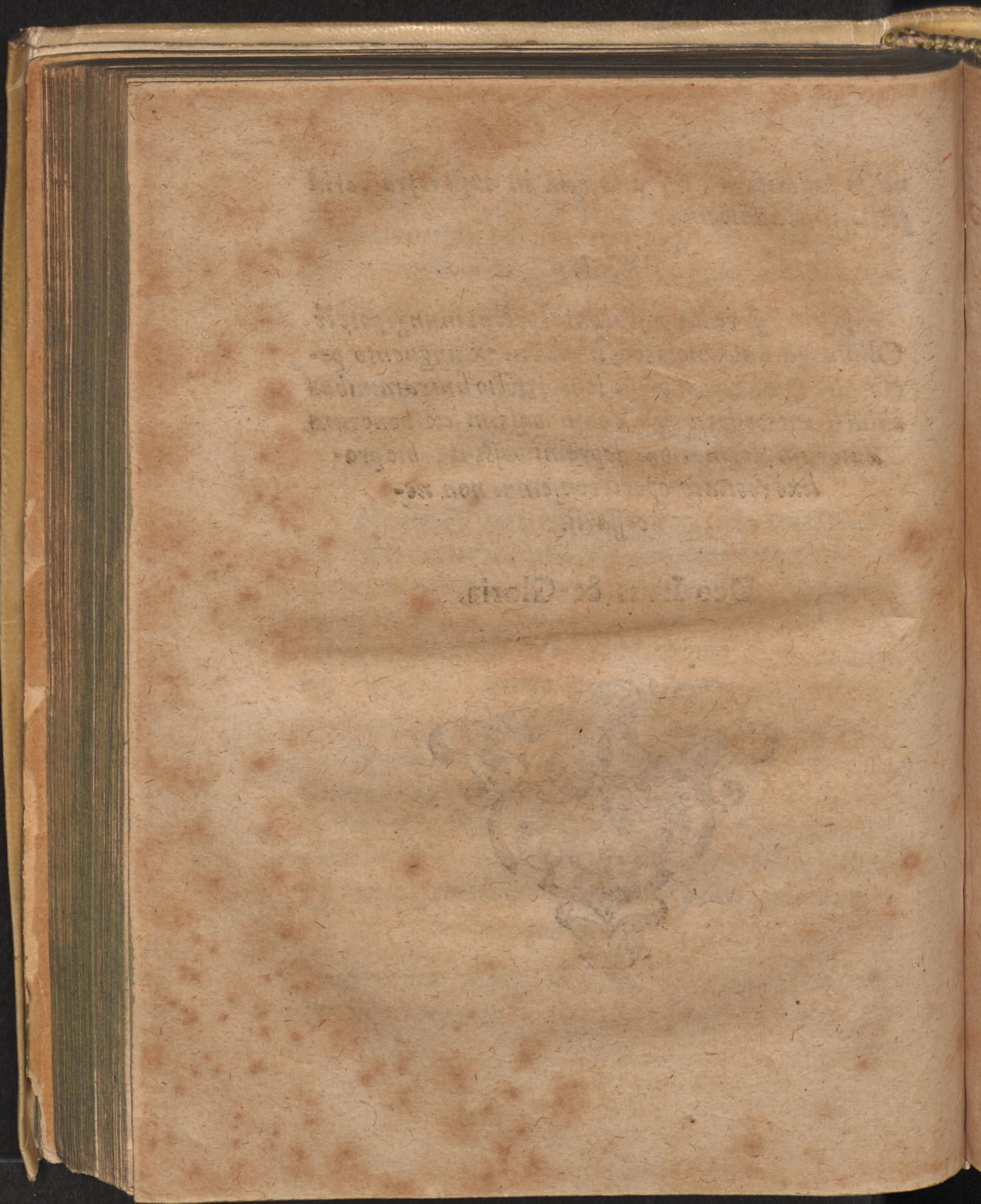
mitto sudorifera, & alia, quæ in tuſſe refractaria
feliciffimè adhibentur.

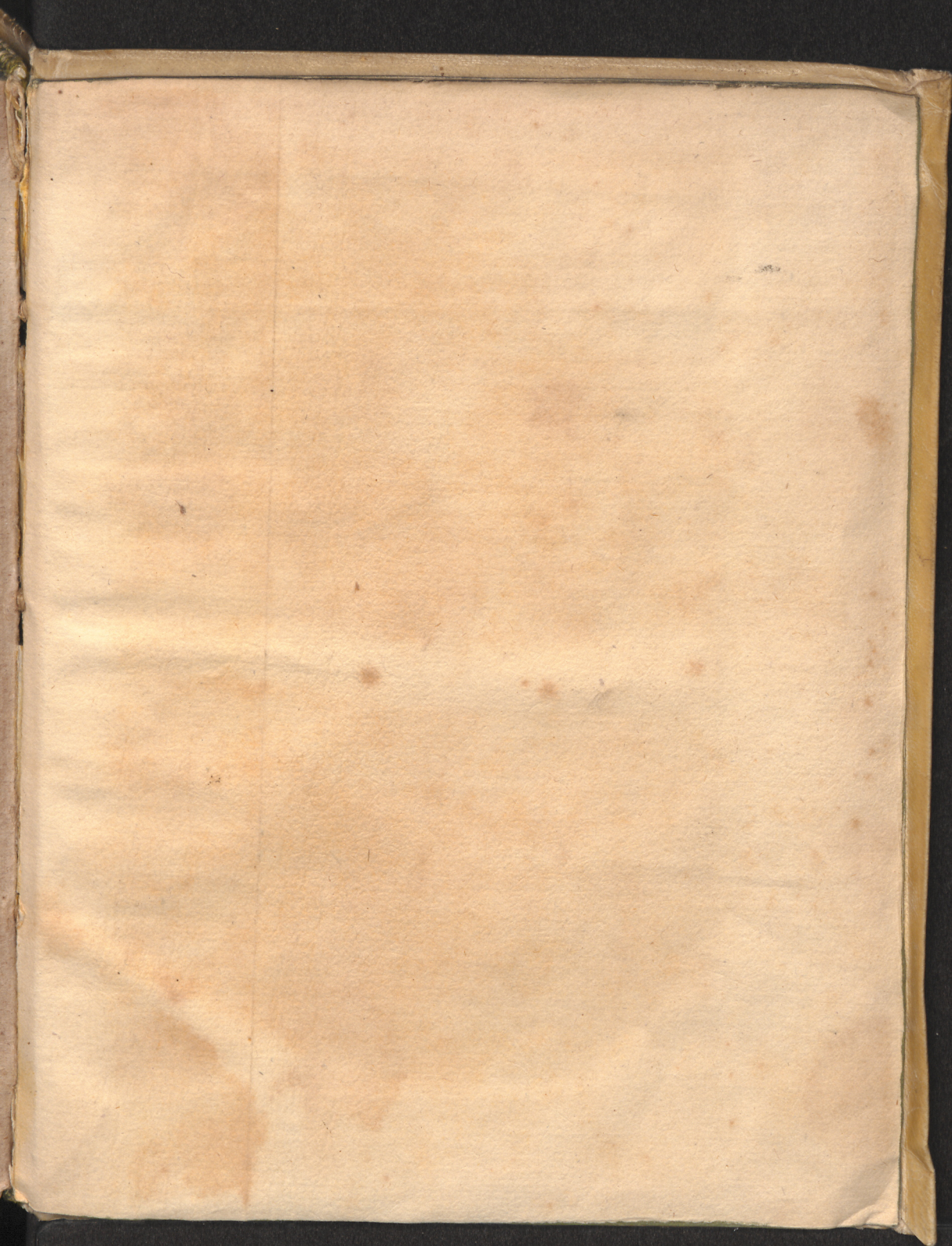
XLI.

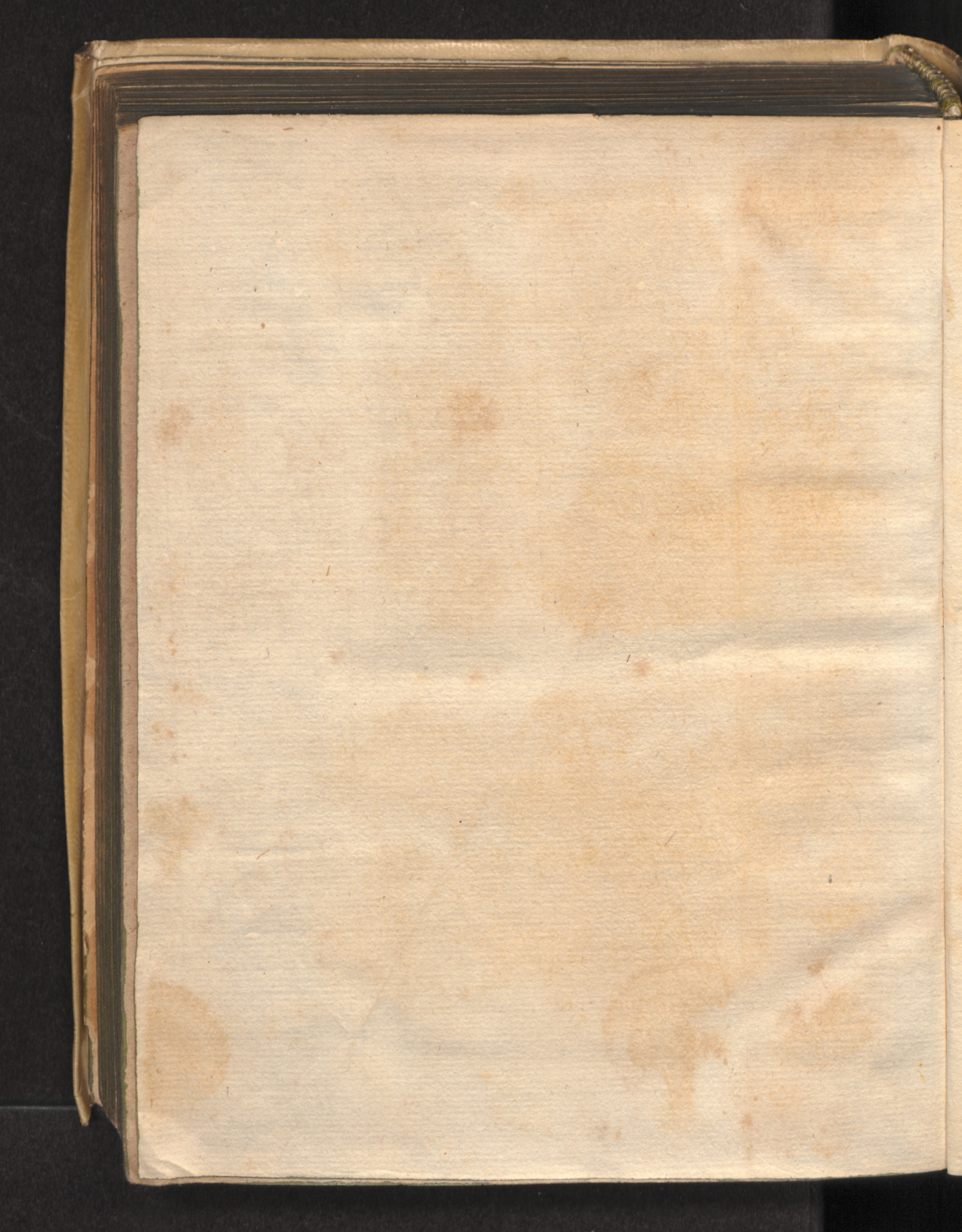
Quin & re ita poſtulante, peſtus inungi poteſt
Ol. amygd. dulc. violaceo, linimētis ex unguento pe-
torali, Dialtheæ, ſi prius lenis friſtio lintheaminibus
calidis antecceſſerit. Quæ cum paſſim ex bonorum
autorum dogmatibus depromi poſſint, hic pro-
lixè recitare operis cenſemus non ne-
ceſſarij.

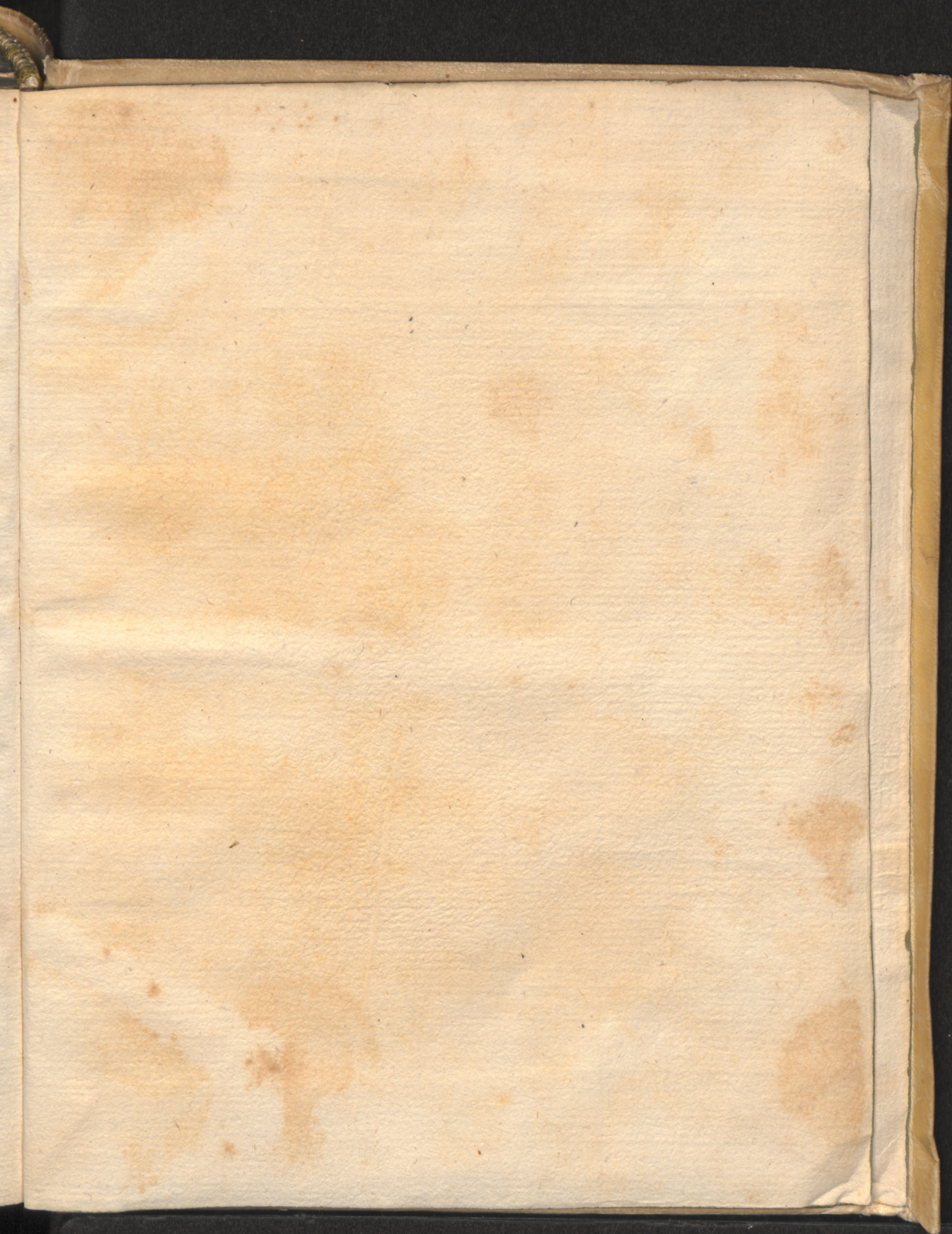
Deo Laus & Gloria.

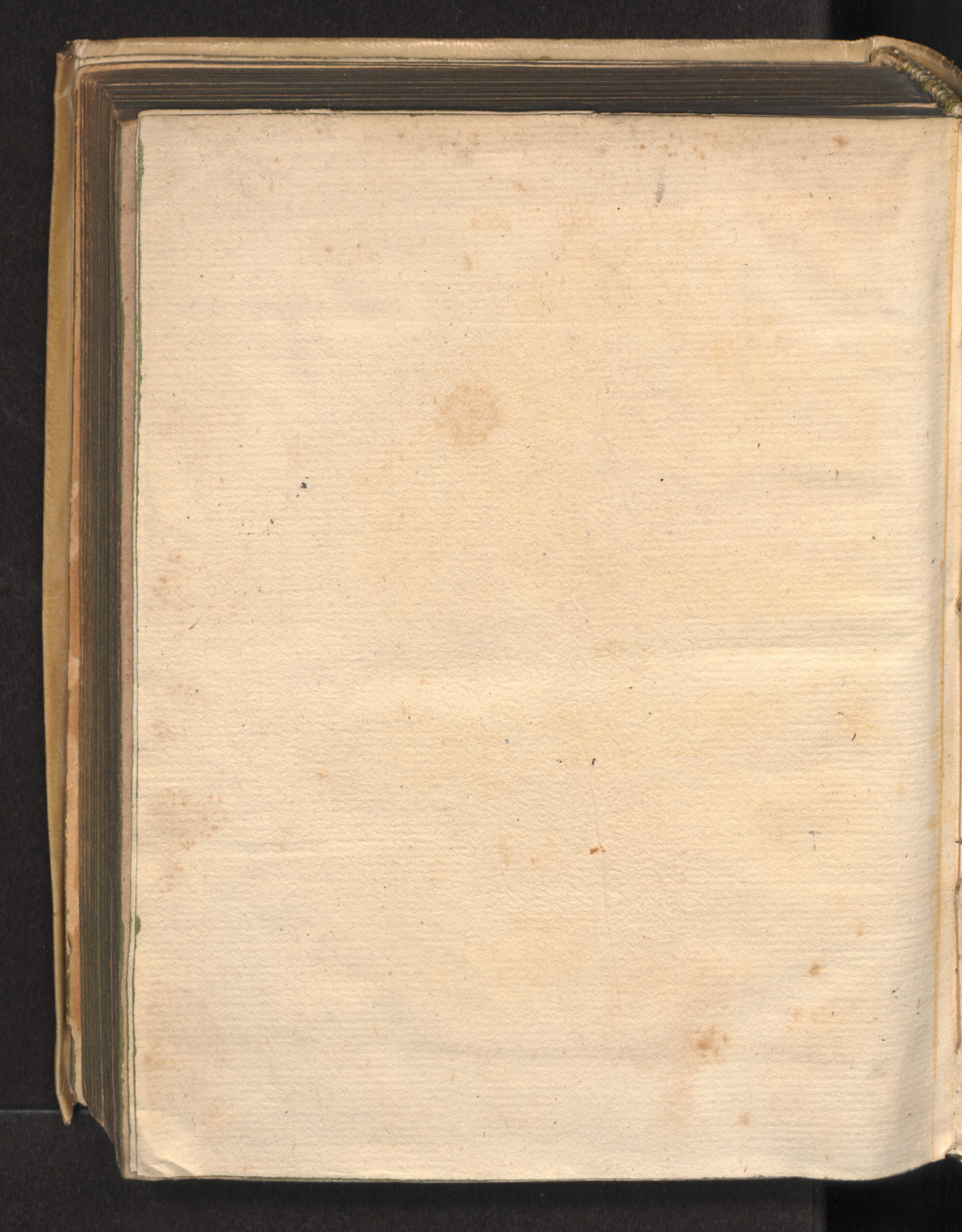

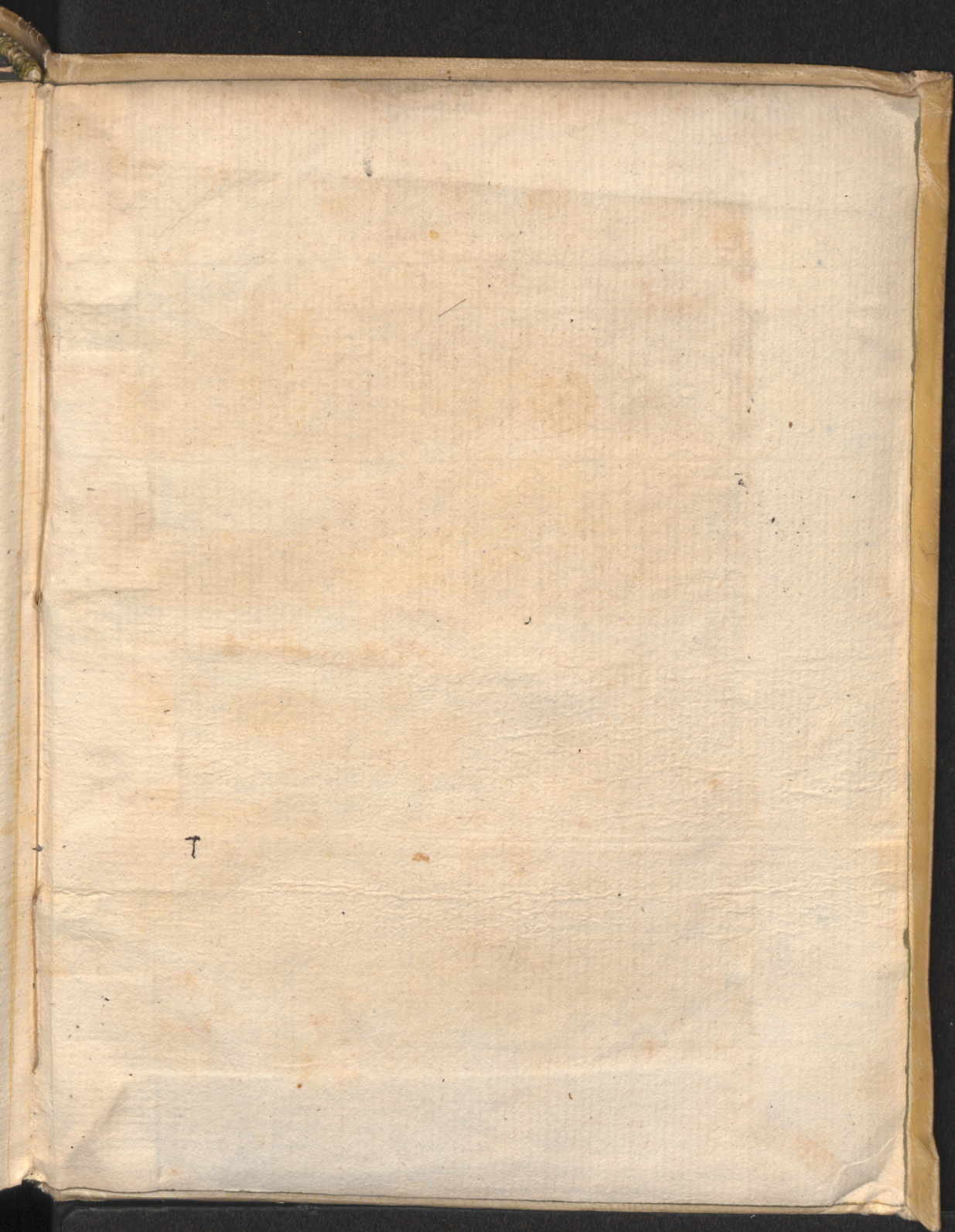

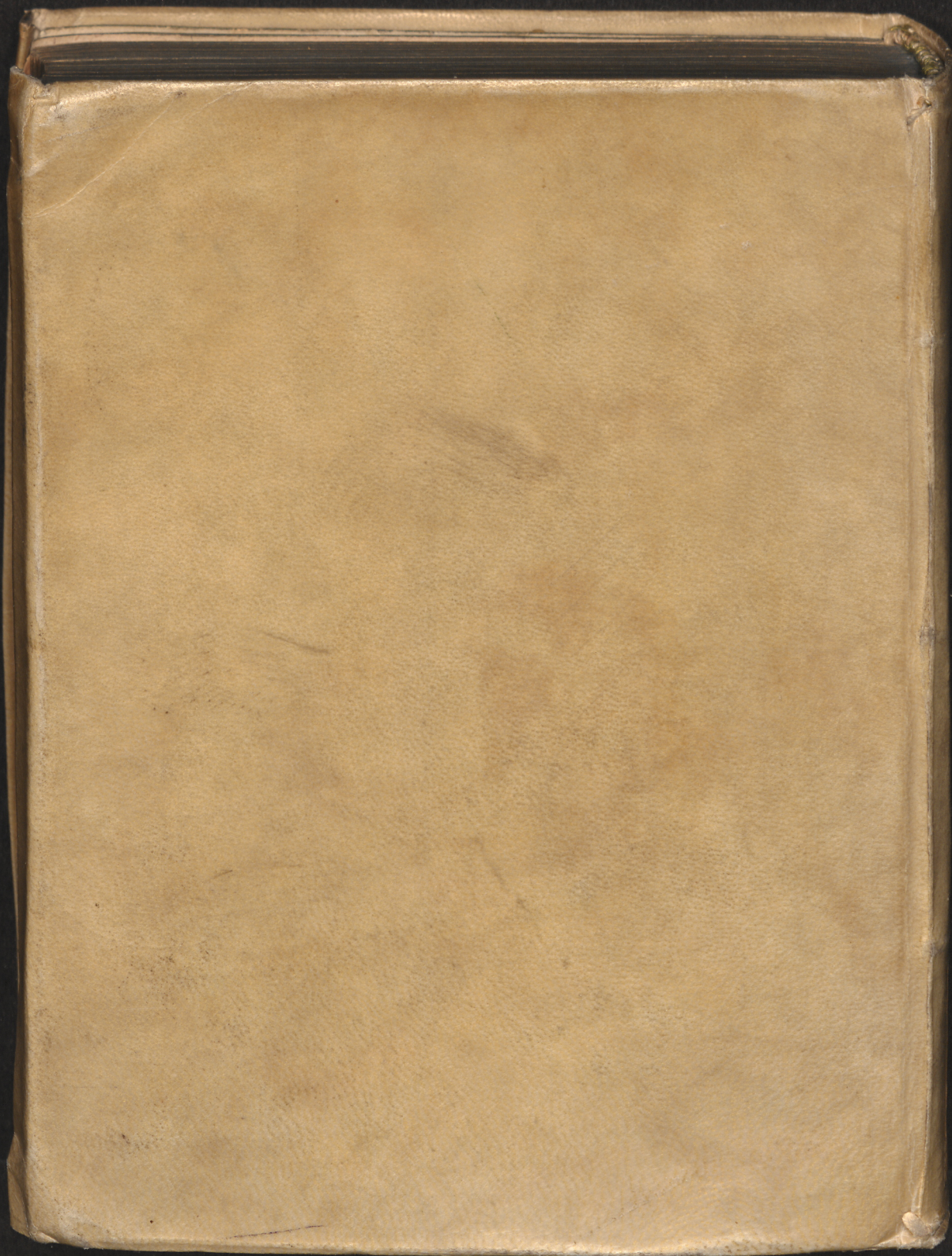

T

mitto sudorifera, & alia, quæ in tussibus
felicissimè adhibentur.

XLI.

Quin & re ita postulante, pectus in
Ol. amygd. dulc. violaceo, linimētis ex un-
dentali, Dialthea, si prius lenis frictio lin-
galidis antecesserit. Quæ cum passim e-
autorum dogmatibus deproini possint,
lixè recitare operis censemus non
cessarij.

Deo Laus & Gloria.

